

פרוטוקול מס. 7/ב

מישיבת ועדה הכנסת שהתקיימה ביום ג' יד' כסלו תשי"ג - 2.12.52 בשעה 19.00

הנוכחים:	היו"ר ד. בר-רב-האי	ע. מימון
	י. אורי	א. סטופ
	ב. אזניה	י. סרלין
	ע. איכילוב	ר. צברי
	ש. בבה	י. רפאל
	י. בן-צבי	פ. רוזן
	ה. ברגר	י. רוזנברג
	א. כלפון	י. שפירא
	ה. בניפס	

מוזמנים:

י. בדר
א. רוזיאל-נאור
א. וילנסקה

א. ליאור - מזכיר יו"ר הכנסת
ס. רוזטי - מזכיר הכנסת
א. צידון - סגן מזכיר הכנסת.

סדר היום: דיון בפניה נשיאות הכנסת לוועדה הכנסת לאשר החלטה הנשיאות לדחות שהי הצעות לסדר היום ליום רביעי 3.12.52 שהוגשו, האחת על-ידי סיעת חרות על הרחבת סמכויות הנשיא, והשניה - על-ידי סיעת מק"י בקשר לחקון חוק כהונת הנשיא, שלפיו חונן רשות להציע לכל חבר כנסת להציע מועמד לכהונת הנשיא.

היו"ר ד. בר-רב-האי: פתח את הישיבה.

ראשיה אברך את הה"כ א. כלפון, המשתתף בפעם הראשונה בישיבת ועדה הכנסת.

ישיבה זו נקראה לפי בקשת יו"ר הכנסת וסגניו בקשר לשאלה שהם עוררו. רשות הדיבור לסגן יו"ר הכנסת י. סרלין.

י. סרלין: כידוע לכם אתה לשבועיים, ביום ד' אנו דנים ומטפלים בהצעות לסדר היום, שאינן דחופות. קיימנו עד עתה נוהג, לפיו רשאייה כל סיעה בכנסת לפנות לנשיאות הכנסת ולהדדיע לה באיזה הצעה לסדר היום, מבין כל ההצעות לסדר היום של הסיעה, היא מבקשת לדון. לפי נוהג זה היינו נותנים לכל הסיעות, לפחות במחזור הראשון, הצעה אחת לסדר היום.

מתר ההיינה הצעות לסדר היום של יום שני - ביום שני אנו מטפלים בבחירת הנשיא - ובין ההצעות ישנן שתי הצעות הנוגעות בנשיא. ההצעה האחת היא של סיעת חרות - הרחבת סמכויות הנשיא. ההצעה השניה היא של סיעת מק"י - אם א שתמש בביטוי של יו"ר הכנסת י. שפרינצק - על הרחבת סמכויות חברי הכנסת, שחבר כנסת בודד יוכל להציע מועמד לנשיאות.

י. סרלין:

שקלנו בנשיאות אם ערב בחירות הנשיא יש מקום להתחיל לטפל בשחי הצעות אלה, כי הן אינן דחופות. גם אם יחליטו מחר להעמיד אותן בסדר היום, אז לא מחר ידונו בהן וגם לא בשבוע הבא.

יש טעם לפגם, ערב בחירה הנשיא, להיכנס בויכוח על סמכות הנשיא. בניגוד לנוהג סבורה נשיאות הכנסת, שכדאי לדחות ענין זה לעוד שבועיים. אבל, היות והחלטה כזאת שוברת נוהג - לא תקנון - ואנו מחשיבים נוהג, הבאנו דבר זה בפני ועדת הכנסת על-מנת שהיא תחמוך בהחלטתנו - מבלי ליצור על-ידי זה תקדים - לדחות הבאת הצעות אלה לסדר היום לפעם אחרת. אני חושב שהסיעות אינן מפסדות על ידי כך, כי באופן אובייקטיבי אינן יכולות להשיג מחר שום דבר. עד כעת ש הדבר נוגע לסייעת מק"י, אין הדבר אקטואלי, אם גם יחליטו מחר שחבר כנסת בודד יכול להציע מועמד לנשיאות.

היו"ר ד. בר-רב-האי: חה"כ בדר משתתף בוועדת המשנה לחוקי יסוד, שדנה עכשיו בפרק "הכנסת", והפרק שלאחריו הוא "הנשיא". אילו היתה הכנסת מקבלת את הצעה לסדר היום של סיעת חרות, היו מפנים אותה לוועדה זו אשר ממילא תטפל בעוד 6 - 4 שבועות בבקשה של סמכויות הנשיא.

י. שפירא: מה אומר התקנון בקשר להצעות לסדר היום ?

היו"ר ד. בר-רב-האי: בתקנון כתוב: "היושב-ראש יעמיד את הצעות לסדר היום בהחשב, עד כמה שאפשר, עם הכרונולוגיה של שהגשתן". בינתיים נוצר נוהג אשר יש לו זכויות משלו, כדי שלא יהיה לאחת מהסיעות מקום לטעון שאינה מגיעה לידי ביטוי.

י. בדר: אני חושב שזוהי זכותי להציע חוק על סמכויות הנשיא. אין חידוש בעמדתנו, וגם בישיבה בוועדה המיוחדת לחוקי המעבר, בכנסת הראשונה, כשהיה ידוע מי יהיה הנשיא ויחסנו למועמד היה ידוע לכל אחד, היתה עמדתנו בעד הרחבת זכויות הנשיא.

לדעתי, דוקא עכשיו כשלא ידוע מי יהיה הנשיא, עלינו להכניס הצעה חוק זו. בכדי להשיג לכל הפחות החלטה, אנו רוצים להציע הצעה זו דוקא ברגע שאין בבית זה אף אחד שידון על הענין מבחינת האדם. בהצעה זו אין שום רמז בקשר עם בחירות הנשיא, כך שלא יוצר תקדים בקשר עם הנושא של יום שני.

אינני חושב שיש אפשרות של צנזורה על הצעותינו. מה פירוש מתאים או בלתי מתאים ? זה ענין של שקול פוליטי וזה ענין פרוצדוראלי. למשל להביא הצעה חוק הנוחנת זכויות מסויימות בקשר עם ירושה הנשיא המנוח, דוקא בחקופת ה"שלושים" של האבל, זה בלתי מתאים.

יש לי נימוקים הרבה יותר מעשיים מאלה ששמעתי כאן בענין זה ושהם כל כך עדינים שאינני מבינם. הצעה לגמרי נויטרלית ואין לה כל קשר עם בחירה הנשיא ועם המחלוקת מי יהיה נשיא. להיפך, אנחנו רוצים לעשות את הדבר בלי קשר עם אישיות עם בחירות הנשיא. אתם הם אלה שכותבים חוקים "אד-פורמונס" - חוק ויצמן - ובחוקים אלה יש פגם. אנחנו דורשים חוקים כלליים, ומבחינה זו אני חושב שהבאת הצעותנו עתה היא דבר חיובי, כי לאחר הבחירות ייתכן שהיחס להצעה יהיה לפי הוצאות הבחירות.

היו"ר ד. בר-רב-האי: האם אינך חושב שלו היה מתקיים מחר דיון בהצעתך, היא היתה מועברת לוועדה לחוקי יסוד?

י.גדר:

לנשיאות יש דרך חוקית למנוע את הדיון בהצעה. אני יודע שלמשלה ולנשיאות יש הזכות להעמיד הצעות לסדר היום, אולם אם הנשיאות תחליט לא להעמיד לסדר היום של מחר את הצעתנו, היא תשלול מאתנו את חופש הביטוי.

פ.רונן:

הנשיאות יכולה להעלות לסדר היום רק עניינים דחופים.

י.גדר:

בתקוון של המועצה הזמננה נקבעה זכות המשלה להעמיד הצעות שלה לסדר היום, ויש שם גם סעיף שנשיאות הכנסת יכולה להעמיד כל הצעה לסדר היום. בודאי שאפשר להעמיד את הצעתנו לסדר היום בעוד שבועיים או חדשיים, אולם אני רואה כל הצדקה לזה.

היום, רכשפניתי בעניין זה לנשיאות הכנסת, נאמר לי שנוהגים להעמיד לסדר הצעה אחת של כל סיעה. מחייתי ואמרתי שזה נגד התקנון, בתקנון נאמר שההצעות לסדר היום מובאות לפי הסדר הכרונולוגי של הגשתן, ולסיעתי ישנן הצעות לסדר היום שהן במשך שנה נמצאות ברשימה. נאמר לי שהסדר של הבאת הצעה אחת לסדר היום מכל סיעה זה סידור הבון, כי באופן כזה כל סיעה מקבלת זכות דיבור. אולם לבא היום ולהגיד לי שקיים תקנון - זה בלתי הגון.

סיעתנו הכניסה לכנסת השניה אולי חריסר הצעות שהיו בעינינו דחופות, הרבה יותר דחופות מאשר למשל, ההצעה לדון בתקציב העיריות - אשר היא חשובה ואני תומך בה, אבל בכל זאת הובאה בזמן שמועדת משנה מיוחדת של ועדת הכספים יושבת ודנה בעניין זה. אנו אולי הסיעה היחידה בכנסת שהכניסה הצעות אלה, ובכל זאת לא הצלחנו לשכנע את הנשיאות שהעניינים דחופים.

היום הפרוצדורה היא לגמרי חדשה, לא מחליטים שההצעה דחופה, אלא שהיא פתוח נכבדה מאשר הצעות רגילות. לא לתח להצעה מסויימת זכות קדימה, אלא להטיל עליה דחיה.

רבותי ! כמובן שועדת הכנסת יכולה להחליט לא לקבל את ההצעה לסדר היום, אבל אני חושב שזה יהיה עוול ואנחנו נהגונן בפניו. אני חושב שתספקו בהודעה ואומר לכם מראש כי אני רואה בזה נסיון, מבחינה פוליטית, לשלול הצעה שבאה בזמן בחור הצעה רגילה, ואני רואה בזה דבר חמור מאד.

היו"ר ד.בר-רב-האי:

אבקש מתברת הכנסת וילנסקה להגיש את הצעתה.

א.וילנסקה:

הצעתי נוגעת לשיטה לפיה יכנל חבר-כנסת להציע מועמד לנשיא המדינה. לפי דעתי השיטה הנוכחית מצמצמת את זכותו של חבר-כנסת באשר הוא חבר-כנסת, היות והחוק הנוכחי מאפשר רק לקבוצה של עשרה חברי-כנסת רמעלה להציע מועמד.

העניין נוגע לחקופה פנוכחית, ולפי דעתי הוא חשוב. לפי הצעה זו יוכלו חברי-כנסת להציע מועמד לנשיא המדינה לכל חבר כנסת, באשר הוא חבר כנסת ישנה זכות להציע הצעה כל שהיא, אבל הצעה למועמד לנשיא המדינה הוא יכול להגיש רק כשהוא מחובר לעוד חשעה חברי-כנסת אחרים. זהו צמצום זכויות שאין לו הצדקה.

אנו חושבים שהדבר עלול לשמש תקדים לעניינים אחרים בהם לא תהיה אפשרות לחבר כנסת בודד, באשר הוא חבר כנסת, להביע הצעת מסויימת בעניינים מסויימים. היות והעניין נוגע לימים אלה אני חושבת שאין הצדקה לשלול את האפשרות להביא זאת מחר לפשיבת הכנסת.

היו"ר ד.בר-רב-האי:

ברצוני לתת לך שתי תשובות.

- א. השאלה איננה חדשה. הצעה כזאת כבר הובאה לפני הכנסת, והיא דנה בה ודחתה אותה. אין זאת אומרת שאחם אינכם רשאים להציע תיקון לחוק כהונת הנשיא.
- ב. ההצעה בשום פנים אינה נוגעת לבחירת הנשיא שתקיימנה ביום שני, והנערכות לפי חוק כהונת הנשיא. בתוך התהליך של הבחירות הצעתך בשום אופן לא תיחה מתקבלת.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

אפשר לכלול את הצעתך לסדר היום לעוד 4 - 3 שבועות, ואז יתקיים דיון עקרוני בלי כל קשר לבחירות הנשיא ביום שני.

י.אורי:
אולי אפשר לנהל את הדיון באופן שנשמע את דברי אלה שבעד הבאת ההצעות לסדר היום מחר, ודברי אלה שנגד הבאתן.

א.רזיאל-נאור:
אי אפשר להביא הצעה כזאת עכשיו, כי הדיון טרם התחיל.

י.שפירא:
ראשית הערה לדברי חברת הכנסת וילנסקה טעות בידה בנקודה אחת; לו הייתה הצעתה לא רק עומדת מחר לסדר היום, אלא הייתה מתקבלת מחר בתור חוק, גם אז לא הייתה משנה כמלוא נימה מסדר הבחירות ביום שני. כי חברת הכנסת וילנסקה מציעה שחבר כנסת בודד, יוכל, 10 ימים לפני יום בחירת הנשיא, להציע מועמד לנשיא, ואנו נמצאים כבר בתוך 10 ימים אלה ולכן אין לשעשה כל-היאחזות בבחירות הקרובות.

לטענתו הגדולה של הד"ר בדר - כנראה גם הוא רואה את עצמו נפגע מהחלטת נשיאות הכנסת, אם כי ד"ר בדר לא פעם אמר שהוא יראה א בזה עוול גדול אם יחליטו נגדו. עלי לומר שיש לשים לב לדברים. נשיאות הכנסת איננה פקיד טכני המנהל את עניני הכנסת. נשיאות הכנסת מצויה לנהל את עניני הכנסת לפי פרוצדורה שבתקנון, ולפי מה שנראה בעיני יו"ר הכנסת וסגניו כשמירת הסדר והטעם הטוב בכנסת. לכן כאשר הנשיאות החליטה לסטות מהדרך הכתובה איש לא בא אליה בטענות, ובצדק, מפני שתקנון ונוהג הם שני דברים אשר במשך הזמן מוצאים איזה שווי-משקל וכשיש סתירה רצינית בין הנוהג הטוב ובין ליקוי בתקנון, קיימת הכנסת היכולה לתקן את התקנון.

עד עכשיו לא קרה דבר כזה, ואני חושב שאם אין עבירה מפורשת על התקנון במה שנראה בעיני נשיאות הכנסת בתור ענין של טעם טוב, עלינו להשאיר דבר זה לשיקול דעתה, באם אנו רוצים לקיים מוסד זה של נשיאות הכנסת.

לא ייתכן שד"ר בדר יאיים בדבריו. איננו נבהלים מאיומים והוא יודע יפה מאד את הדבר הזה.

י.בדר:
אתה אומר שלנשיאות הכנסת מותר - אם היא רואה בזה טעם טוב - לזלזל במדורים שלה.

י.שפירא:
אני מודיע לד"ר בדר שאני יכול להרים את קולי לאוקטבה שלך.

(דו-שיח בקולי קולות בין י.בדר ו-י.שפירא)

היו"ר ד. בר-רב-האי: * חבר הכנסת בדר! אתה הוזמנת לשיבת ועדת הכנסת למסור את הצעתך ובה למעשה סיימת את תפקידך. חבר הכנסת י.שפירא לא פגע בך ואינך צריך להתרגז.

הדיון הזה הוא מאד אקדמי, מאד פשוט, מאד פרוצדוראלי, מדוע להכניס התרגשות זאת?

י.שפירא:
אין טעם לדיון, אם באים אלינו לערער על החלטה, ומבקשים חוות-דעת ומלווים את הבקשה בהודעה: "אחם לא חמנעו מאתנו את האפשרות לדבר מחר". דבר זה, לדעתי, נמצא בסתירה לעצם עובדת הפניה לוועדה.

אני חושב שמוחר היה לנשיאות, והיא הייתה צריכה לחשוב שהטעם הטוב איננו מאפשר - אם התקנון מחייב זאת ואם איננו מחייב, את - שמספר ימים לפני בחירות הנשיא, הועמד לדיון שאלת הרחבת סמכויות הנשיא. ד"ר בדר - בטקט הטוב שלו -

י. שפירא:

בודאי לא יאמר שום דבר ביחס לבחירות ולמועמדים לנשיאות, אבל אין כל בטחון שהברור מחר יעבור בטקט כל-כך טוב.

אני חושב שמוחר היה לנשיאות להחליט כפי שהחליטה. לו היתה הצעת ד"ר בדר מתקבלת, היה זה עלול להביא במבוכה חברי-כנסת רבים, כי אנה דומה בחירה לפי סמכויות מסוג אחד לבחירה לפי סמכויות מסוג אחר.

י. רפאל:

ישנן שלוש צורות של העלאה ענינים לסדר היום. לפי התקנון - וותיקות ההצעה. הצורה השניה - לפי דחיפות ההצעה, והצורה השלישית - נוהג שנשתרש, לאפשר לכל סיעה להביא הצעה אחת לסדר היום.

אשר לדחיפות ההצעות - נדמה לי שכולנו מודים שאין דחיפות להצעות. אינני מסכים לנימוק של חבר הכנסת שפירא שההצעה היתה מכניסה במבוכה את חברי הכנסת. זה איננו נכון, כי ד"ר בדר יכול שבוע לאחר הבחירות להציע דבר זה. אחת אף פעם לא תוכל להתחמק מהאפשרות שהכנסת תחייב את סמכויות הנשיא.

אני חושב שהיות ואין דחיפות להצעה היא עלולה להיהפך לדבר הפגנתי בלבד. "יש מי שמבור שאין סמכויות מספיקות לנשיא, הבה נפגין שהנשיא שיבחר בשבוע הבא יהיה חסר סמכויות". נראה לי שדבר זה אינו נאה, ואינו לטובת הענין ואינו לכבוד המאורע. משום כך אני מוצא שנשיאות הכנסת יכולה לנהוג לפי שנהגה. גם מבחינת וותיקות ההצעה, יש לנשיאות הכנסת יבסיס חוקי להסתמך עליו, כי הצעות אחרות קדמו להצעה זו. אין כאן פגיעה בעצם ההצעה, כי ד"ר בדר יכול להעלותה שבוע לאחר בחירות הנשיא.

אשר להצעת חברת הכנסת וילנסקה - אינני רואה בזה סתירה לעצם המאורע, הצעד ההפגנתי הקיים בהצעתו של ד"ר בדר אינו קיים כלל וכלל בהצעת חה"כ וילנסקה ולכן אין לי סיבה להתנגד להבאת הצעתה לסדר היום, אם יש זמן ואפשרות לכך.

י. רוזנברג: אחתיל בסוף דבריו של חה"כ רפאל.

אני חושב שהצעתה של חה"כ וילנסקה היא אולי עוד יותר הפגנתית מהצעתו של ד"ר בדר, כי אילו היתה הצעתה מתקבלת קודם, היה יכול להיות מועמד אחר לכהונת הנשיאות. לדעתי יש להפריד בין שתי ההצעות.

יש להיזהר מאד לא לבטל נוהג - זה תקדים רע. אפשר לעשות זאת רק באם אין עצה אחרת. לדעתי הצעת חה"כ וילנסקה נוחנת טעם לפגם ויש לחוותה עד לאחר הבחירות. בהצעת חה"כ בדר אינני רואה טעם לפגם אם כי ברור שאינה דחופה.

אני מציע שד"ר בדר יסכים לפשרה. אני מציע שהנשיאות תסכים, בתור יוצא מהכלל, להביא את הצעת ד"ר בדר לסדר היום בערב שבוע, לא בתור הצעה רגילה.

א. רוזנאל-נאור:

ההצעה שהובאה כאן לדון בעד ונגד הצעתנו, דיה בכדי לסמל את מגמת הדיון הזה. אם אפשר לגשת לפרק שהיא עניני ומכובד מאד, בגישה שכל מהותה ותכונה היא הצבעה פוליטית, אזי אין מקום לשום אשליות שקיים פה משהו, חוץ מבירור פוליטי. דבר זה נתגלה בסיום דבריו של חה"כ שפירא.

מה שנוגע לפרוצדורה והטעם הטוב, סבורתני שדוקא פרק זמן זה "בין מלך למלך" הוא הזמן היחידי המתאים להרחבת סמכויות הנשיא. אין זה לגמרי מהטעם הטוב לאחר בחירת הנשיא, לבוא ולהעניק לו סמכויות רבות יותר מאשר היו לנשיא הראשון של מדינת-ישראל.

אינני צריכה לבוא ולהשתפך על הנשיא

א. רוזאל-נאור:

הראשון של מדינת-ישראל, שטוב היה שלא יכול היה למנות שר-צבא ומפקדים גבוהים בצ.ה.ל., אבל הנשיא השני פז - צריך להרחיב סמכויותיו. איך תוכלו להפריד בין אישיות הנשיא ובין מהות הפקידו? עכשיו נוצר חלל, שלא בטובתנו, ושלא ברצוננו, עכשיו הזמן המתאים לדיון בלי לקשר את תכנו עם אישיות.

אולם חה"כ שפירא אמר במפורש, ישייתכן שאם נשיא יצטרך להיות כל-כך מוכשר, המועמד לא יחאים. אחם קושרים את מהות התפקיד באישיות.

מה שהתחולל כאן היה רחוק מאד מהטעם הטוב. רחוק מאד מהטעם הטוב להרים קול על אורח. רחוק מאד מהטעם הטוב להשחמש בביטויים שנשמעו כאן. ~~ההיפך מהטעם הטוב~~

אשר לסמכויות שנוטלה לעצמה נשיאות הכנסת, בחיפוי ועדה הכנסת - אנו לא הגשנו בקשה להצעה דחופה לסדר היום, שיש לדון עליה בשבוע שבו אין הצעות לסדר היום. מותר לסיעה, אם יש לה חריסר הצעות לסדר היום, לבוא ולומר שלדעתה הצעה א, מתוך שאר הצעותיה, היא אקטואלית ומבקשת לחת לה הזדמנות לדבר עליה. דבר זה נעשה. מסרתי למר צידון את החומר וציינתי את ההצעה לסדר היום שעליה נדבר. אין כל סמכות לנשיאות הכנסת לפסול את ההצעה, אם אין פסול מהותי, ואין טעם לבוא ולומר שההצעה אינה דחופה ובמקום לתת "פריאוריטי" לתת נסיגה. אין דבר כזה בחקנון ולא בנוהג. לא ביקשנו דחיפות - למה חשימו בפנינו דברים שלא אמרנו? ביקשנו להעמיד את ההצעה בסדר הנורמלי, ואין אפשרות לאלץ אותנו לסגת ולומר שהיא פוגעת בטעם הטוב.

פ. רוזן:
אינני יודע מה המצב החוקי התקנוני, אבל אני בטוח שבמסיבות דומות ד"ר בדר אומר שאח הצעה החוק הזאת היה צריך להניח על השולחן 48 שעות לפני איזה שהוא דיון, אפילו ללא השאלה אם להכניס את החוק לסדר היום. מדוע הכלל הזה קיים רק לגבי הממשלה, ייתכן שהוא קיים גם לגבי הצעות לסדר היום, מכיון שחוקים כאלה צריך לקרא. אני יכולתי לקרא רק את החוק בלי דברי ההסבר, מחופר פנאי.

א. רוזאל-נאור: כמה שעות זה מיום שני עד יום רביעי?

היו ד. בר-רב-האי: קיבלנו את ההצעה היום.

א. רוזאל-נאור: מסרתי זאת אמש.

פ. רוזן:
על כל פנים אנו קיבלנו את הצעת החוק היום. אם עד עכשיו היה לנוהג לתת לנשיאות לברור בין ההצעות שלכם לסדר היום, אינני יודע אם מוצדק יהיה עכשיו לסטות מנוהג זה. אני מציע שנסתפק בפניה אל "חרות" וברצוני להוסיף על הנימוקים שנשמעו כאן נימוק שלפי דעתי הרבה יותר קנבע.

ברור שמחר, ההצעה לסדר היום אינה יכולה להיחפך לויכוח על עצם בחירת הנשיא שמהיה ביום שני. חה"כ שפירא אמר שהוא סומך על הטעם הטוב של ד"ר בדר, אבל אני יכול לחאר לעצמי שמישהו ימצא את הקשר בין הצעת החוק ובין בחירת הנשיא. ואם לפי החוק אמור להתוכח על בחירת הנשיא ביום שני ודאי שאסור להקדים את הויכוח הזה.

בטעם הטוב

לי נראה כפגיעה/לעורר שאלה זו, לא כל כך מפני שזה נעשה ערב בחירת הנשיא החדש, אלא מפני שזה נעשה למחרת מותו של ד"ר ויצמן. כאשר אנו קוראים את החוק הזה, כל אחד צריך לשאל את עצמו מדוע נתנו סמכויות כל כך מוגבלות לנשיא ויצמן. נכון ש-"חרות" כבר ב-"אספת המכוננת" קבעה עמדה, שאני תושב בדרך-כלל כעמדה נכונה, לגבי סמכויות הנשיא. אבל בכל זאת זה פוגע קצת בטעם הטוב לומר עכשיו שהנשיא ויצמן צריך היה להסתפק בסמכויות

פ. רוזן:

מוגבלות, ועתה לאחר מותו נשנה את המצב החוקי.

בימים האחרונים היתה לי אפשרות לשקול שאלות אלה ואני חושב שאם רוצים לשנות את החוק, מוטב לתכונן זמן-מה. ידוע שהנשיא ויצמן לא היה מורצה מהגבלת סמכויותיו, אבל היו טעמים מיוחדים שהיו קשורים עם מצב בריאותו, שחייבו זאת. אני מבקש מד"ר בדר להשהות את הבאת הצעת החוק לא לשבועיים אלא לחדשיים.

ע. איכילוב:

אני נוטה לסוף דבריו של חה"כ רוזן, לפנות במשאלה לסייעת "חרות" ולמייצגה ד"ר בדר, לשקול את הדבר ועל פי החלטתו והחלטת סיעתו - ולא לפי החלטתנו - לא לעמוד על כך שהדיון בהצעתו יתקיים מחר. אינני מצטרף לרבים מהנימוקים של אלה שהיו נגד הבאת ההצעה מחר, ואם תיערך הצבעה אצביע בעדן אולם יש כמה דברים שקשורים בטעם הטוב - לפי הפיסחו של הציבור הרחב - שמצדדים שיקול דעת זה. אם אנשי "חרות" הישובים כאן מקבלים את הפניה, אינני רואה צורך להתעכב על ההסבר שלי מפני שבדרך כלל - בלי קשר עם האופי המיוחד של ענין זה - נראה לי שטענת אנשי "חרות" הפעם היתה צודקת.

י. סרלין:

אני עוד פעם רוצה לומר לחה"כ וילנסקה שאין אקטואליות בהצעתה לסדר היום מחר, וגם אם ידונו בה מחר ויחליטו עליה, אין זה יכול להשפיע כמלוא נימה על החלטות. אינך צודקת גם בטענה שזה מקרה יחידי ששוללים מחבר כנסת בודד זכות לעשות משהו. יש בחקנון הרבה מקרים כאלה. לדוגמא - אין חבר כנסת בודד יכול לדרוש כינוס מיוחדת.

א. רוזנאל-נאור:

אם חברי כנסת במספר פחות מארבעה, דורשים לקיים דיון, אין מקיימים אותו.

י. סרילין:

עלי לומר לכם שנשיאות הכנסת החליטה בלב כבד לא לנהוג לפי הנוהג. שקלנו את הדבר וראינו בדיוק כמו חה"כ רוזן שזה דבר מאד לא בריא. אולם הנשיאות איננה חשוכה שהיא קיימת רק לשם העברת הצעות שמועברות אליה. לפעמים יש צורך לשקול ולהחליט, ובעצם נהגנו לפי הצעתו של חה"כ רוזן. נשיאות הכנסת פנתה לסייעת אלה - משום שאין אנו רוצים לעשות פירצה בנוהג - שיורידו את הצעותיהן לסדר היום למחר. יש להן כל הזכות לכך לפי הנוהג, ואין אנו רוצים להשתמש היום בחקנון שלא נהגנו לפיו.

אני חושב שבמילוי בקשה זו לא יהיה משום אבדן פרסטיג' אלא רכישת פרסטיג' ה, ואחם יכולים למלאה בנקל כי מבחינה מעשית אינכם מפסידים דבר. כל מה שאפשר להשיג מחר אפשר להשיג בעוד שבוע. חה"כ רוזנברג ביקש שנשיאות הכנסת תתחשב עם הסיעות ותעלה את ההצעה לסדר היום בעוד שבוע. אם כי אין לי יפוי-כח הנשיאות אני חושב שנוכל ללכת בדרך זו. אני מבקש בשם נשיאות הכנסת שתחדו את הבאת הצעותיכם על-פי החלטתכם אתם ולא על-פי החלטת נשיאות הכנסת.

י. בדר:

לא אביע כל דעה לפני החלטת הועדה.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

לא נשאר לנו אלא להחליט, ויש להיזהר בניסוח ההחלטה.

על סמכויות הנשיא הצטרף הכנסת לחת תשובה בחוקת הנשיא. ד"ר בדר! הנך רוצה לזרז את הדיון בפק זה של חוקי היסוד. אני מבטיחך שאם תעלה את ההצעה בעוד שבועיים, גם אז יועבר הענין לוועדת המשנה לחוקי יסוד.

פ. רוזן:

האם חבר הכנסת יסתפק בהחלטה שאני מציע?

"ועדת הכנסת קובעת שהזכות בידי "חרות" להציע את הצעתה לסדר היום מחר, אולם פונה לחה"כ בדר בבקשה לדחות את הבאת ההצעה לשבועיים".

ה. ברגר:

אולי חבר הכנסת רוזן יסכים לחלק את הצעתו לשניים?

י. שפירא:

אני מציע:

נשיאות הכנסת".

" ועדת הכנסת מחליטה לאשר את החלטת

היו"ר ד. בר-רב-האי:

חה"כ רוזן מציע להצביע קודם על הצעתו. אם פניה ועדת הכנסת לא תקבל נוכל

להצביע על הצעתך.

י. שפירא:

אם הצעתו של חה"כ רוזן תתקבל, וד"ר בדר לא יקבל את הפניה - השאלה חועמד מחר על סדר היום, וזאת אינני רוצה.

י. רפאל:

אני מציע להחזיר את העניין לנשיאות הכנסת, יש לה הסמכות להחליט בעצמה.

ש. בבא:

אני מבקש להעמיד את שתי ההצעות להצבעה, מובטחני שהדבר יסודר.

ה. ברגר:

אני מציע:

" בלי להיכנס לשאלה שהובאה על-ידי נשיאות הכנסת לגבי זכותה לדחות את ההצעה לסדר היום, ועדת הכנסת פונה אל סיעת חרות בבקשה לדחות את הבאת ההצעה לשבועיים". זה יבטיח שלא יקבע תקדים.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

יש לפני למעשה שתי הצעות. הצעת חה"כ רוזן והצעת חה"כ שפירא. אין אפשרות

לבנות גשר ביניהן.

י. שפירא:

אני תמיד מאמין ב"גשר" של 5 רגעים.

(נקבעה הפסקה הישיבה ל- 5 רגעים)

י. שפירא:

אני מצטרף להצעתו של חה"כ רוזן.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

מעמיד את הצעת חה"כ רוזן להצבעה.

ההצעה נתקבלה.

ה ח ל ט:

" ועדת הכנסת מודה בזכותה של סיעת חרות לדרוש שאם את העמדת הצעתה לסדר היום ב- 3.12.52, אבל פונה בבקשה לסיעת חרות בכנסת להסכים לדחות את הבאת הצעתה זאת לסדר היום לשבועיים".

י. בדר:

אני מקבל את פנית הועדה.

י. שפירא:

אני מצטרף על האינצידנט שקרה ביני לבין ד"ר בדר אשר לא אני הייתי הגורם לו, אולם לא צריך הייתי להגיב כפי שהגבתי.

י. בדר:

אני מבקש את מליחחה של ועדת הכנסת, בודאי לא כל הדברים שלי היו במקומם.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

עלינו להצביע על הצעת חה"כ וילנסקה בקשר לחיקון חוק כהונת הנשיא, בדיוק כאשר אנו נמצאים בחהליך הבחירות.

א. וילנסקה:

אני גם כן מחשיבה את הצד הפרינציפיוני של העניין. אני מציע שהצעת חה"כ רוזן תכלול גם פניה אל סיעתי, ואני מוכנה לשקול זאת.

ה ח ל ט:

פניה זו הופנתה גם לסיעת מק"י, והסיעה קיבלה את הפניה.